

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voorafgaand aan de raadsvergadering van woensdag 25 maart jongstleden hebben wij u tijdens een informele sessie meegenomen in een aantal facetten van het dossier aardbevingen en de stad. Wij hebben toegezegd u de mondelinge informatie in schriftelijke vorm te doen toekomen. Dat doen wij middels deze brief. Daar waar zich in de tussentijd nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, hebben we een actualisatie toegevoegd.

'50 miljoen-regeling'

Met het ministerie van EZ is een aantal afspraken gemaakt als onderdeel van de onderhandelingen rond het aanvullend akkoord tussen Rijk en regio. Hierover hebben wij u bij raadsbrief van 11 februari jongstleden geïnformeerd. Met de gemeente Groningen zijn aparte afspraken gemaakt, vanwege de bijzondere positie van de stad. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat het Rijk heeft toegezegd tot 1 oktober van dit jaar een bedrag van 50 miljoen euro beschikbaar te stellen. Dit bedrag is bestemd voor het oplossen van knelpunten bij reeds geplande nieuwbouw en verbouw als gevolg van meerkosten bij aardbevingsbestendig bouwen. Doel is om te voorkomen dat bouwactiviteiten vanwege onvoorziene meerkosten in de stad stil komen te liggen.

De gemeente heeft met het ministerie van EZ en NAM nog geen afrondende overeenstemming bereikt over de uitvoering en vormgeving van de 50 miljoen regeling. Vanwege de noodzaak tot tempo is echter wel met NAM en het ministerie van EZ afgesproken dat circa 30 projecten alvast worden beoordeeld op meerkosten in relatie tot aardbevingsbestendig bouwen. Het betreft dossiers die op eigen initiatief zijn aangedragen vanuit de markt of vanuit reguliere overleggen zijn aangereikt bij de gemeente. De projecten zijn uiteenlopend in aard en fase van ontwikkeling. NAM voert rechtstreeks gesprekken met de desbetreffende investeerders/opdrachtgevers, om de verwachte meerkosten te kunnen in beeld te brengen en afspraken te kunnen maken over het vervolgtraject. Voor de intake en beoordeling van projecten heeft NAM inmiddels capaciteitsuitbreiding georganiseerd.

De inzet van de gemeente is nadrukkelijk gekoppeld aan het belang om de regionale (bouw)economie niet te laten stagneren. Daarvoor is het naar ons oordeel van belang dat opdrachtgevers en investeerders in elke fase van het ontwikkel- en bouwproces zekerheid moet worden geboden ten aanzien van het recht op vergoeding van meerkosten. Op deze wijze vormen deze meerkosten geen belemmeringen bij de investeringsafwegingen. Daarbij is de inzet dat alle redelijkerwijs toerekenbare kosten voor vergoeding in aanmerking moeten komen. Over deze basisprincipes lijkt consensus te bestaan. Het belangrijkste gesprekspunt handelt nog over het totaal beschikbare budget voor deze regeling. De totale potentiële som van uit te keren vergoedingen voor aardbevingsbestendig bouwen belooft met de al aangedragen ca. 30 projecten in potentie al meer dan € 50 miljoen. Vanwege dit feit zet de gemeente in op het loslaten van deze financiële begrenzing en het uitsluitend hanteren van een begrenzing in tijd (looptijd regeling tot 1 oktober), het moment dat de overheidsdienst Groningen operationeel is. Over dit punt vindt bestuurlijk overleg tussen partijen plaats.

Oprichting Overheidsdienst Groningen

Een andere belangrijke ontwikkeling is de oprichting van de Overheidsdienst Groningen. De overheidsdienst is nog niet formeel opgericht. Er is door het Rijk een kwartiermaker aangewezen in

de persoon van oud-topambtenaar Hans van der Vlist. Deze voert momenteel gesprekken met de verschillende partijen om binnen zo kort mogelijke termijn te komen tot een werkplan, een organisatievorm voor de overheidsdienst en de aanstelling van een Nationaal Coördinator. De Nationaal Coördinator gaat de nieuwe overheidsdienst leiden. De Overheidsdienst Groningen krijgt als taak een uitvoeringsprogramma op te stellen voor de aanpak van bevingsschade en de preventie ervan. Ook moet er een jaarlijks programma komen voor economische impulsen voor de regio. De overheidsdienst krijgt verbindingen naar de regio en het Rijk. Wij zien dit als belangrijke kans om snelheid en daadkracht in de aardbevingsproblematiek te tonen. Dit is van groot belang voor het herstellen van het vertrouwen van de bevolking in de regio. De totstandkoming van de overheidsdienst gebeurt in nauw overleg met de betrokken gemeenten en de provincie. We constateren dat er in toenemende mate consensus ontstaat over de aanpak. Dit zien wij als een positieve ontwikkeling. Ook bestaat er consensus over het feit dat de stad een aparte positie blijft houden.

'Individuele schadegevallen'

Tot nu toe hebben zich zo'n vijftien bewoners bij de gemeente gemeld die zich benadeeld voelen. De reden is dat de interimregeling waardevermeerdering (de zogenaamde 4.000 euro regeling als compensatie bij schade groter dan 1.000 euro) niet van toepassing is binnen de gemeente Groningen, terwijl dit in de 9 bevingsgemeenten, evenals in Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde wel het geval is. Wij hebben deze afspraak met het Rijk ook steeds als het meest kwetsbare onderdeel van het akkoord gezien en begrijpen dat inwoners van de gemeente Groningen hierover teleurgesteld zijn. Met een aantal inwoners is de burgemeester persoonlijk over dit onderwerp in gesprek geweest. Op korte termijn krijgt dit een vervolg. Zo vindt er binnenkort een gesprek plaats met de Belangenvereniging Meerdorpen. De meeste inwoners die zich gemeld hebben komen uit dit deel van de stad. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe indeling van seismische cirkels in het gebied. Dat betekent ook een andere indeling van het risicogebied. De minister heeft aangegeven aan de hand hiervan opnieuw te willen kijken naar welke regelingen op wie van toepassing zijn, waarbij hij de huidige gemeentegrenzen wil loslaten. Daarbij kan het zijn dat de huidige regelingen komen te vervallen en daar nieuwe voor in de plaats komen. De minister heeft wel aangegeven dat de nieuwe regelingen met terugwerkende kracht zullen werken. Mogelijk ontstaat daarmee uitzicht op een meer gelijke behandeling.

Stand van zaken eind april:

'Scan op veertien locaties in de stad'

Momenteel vindt de uitwerking plaats van een scan op veertien locaties/gebouwen in de stad. Deze kunnen als exemplarisch voor de stad aangemerkt worden. Dit onderzoek hebben wij in de raadsbrief van 5 november jongstleden aangekondigd. Met deze scans doet de gemeente ervaring op met de methodiek van de NPR-richtlijn. Het is de eerste fase van de impactstudie die de minister vorig jaar heeft toegezegd. Het impact assessment van de Stuurgroep NPR gaat uit van versterking van 30.000 woningen in de regio. Dit heeft zich echter beperkt tot woningen. Hiervoor geldt dat we verwachten dat de scan op de veertien locaties waardevolle aanvullende kennis oplevert bij andere typen gebouwen, zoals hoogbouw. De verwachting was dat we de resultaten van deze scans begin mei aan u zouden kunnen voorleggen. Op dit moment liggen de rapporten voor bij NAM ter validatie. Dit is onderdeel van de afspraken over de totstandkoming van de rapporten. Dit proces duurt langer dan verwacht, mede omdat de NAM uitgebreider en inhoudelijker heeft gereageerd op de rapporten dan ze in eerdere gesprekken hadden doen blijken. Hierdoor is echter wel een stuk kennisdeling mogelijk gemaakt en kan de inhoud van de rapporten aangescherpt worden. We zetten extra druk op NAM om het validatieproces te bespoedigen. Dit vereist vervolgens een zorgvuldig proces waarbij de eigenaren van de gebouwen nauw betrokken worden. De verwachting is dat dit we u begin juni nader kunnen informeren. De komende tijd gaan we de scans uitbreiden naar de openbare ruimte. Daarvoor vinden momenteel de voorbereidingen plaats.

'Belang kennisontwikkeling en innovatie'

Wij zien in het onderwerp aardbevingen een belangrijke kans om kennis te ontwikkelen en innovatie te stimuleren. Dit wordt erkend door de Minister die heeft aangekondigd te willen werken aan een de opbouw van een onafhankelijk kenniscentrum. Ons college ziet mogelijkheden voor de ontwikkeling van een 'aardbevingenacademie', waarbij de verschillende onderwijs- en onderzoeksinstellingen kennis en innovatie samenbrengen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om bouwkundige kennis en kennis over de ondergrond. Een concreet idee daarbij is het organiseren van een bouwtentoonstelling, congres of symposium over aardbevingen en aardbevingsbestendig bouwen. Het doel hiervan is de ontwikkelde kennis over aardbevingen publiek te borgen. Dit biedt naar de toekomst toe kansen voor duurzame economische winst voor de stad en regio.

Scholenonderzoek

Wij hebben onderzoeksbureau ABT Wassenaar opdracht gegeven de komende maanden zo'n 90 schoolgebouwen in de gemeente Groningen te onderzoeken op aardbevingsbestendigheid. Het gaat hierbij om alle basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs, scholen voor voortgezet onderwijs, het MBO en in een aantal gevallen kinderdagverblijven. Doel is een beeld te krijgen van de aardbevingsbestendigheid van de gebouwen. Wij hebben tot dit onderzoek besloten om meer zicht te krijgen op de vraag hoe aardbevingsbestendig schoolgebouwen in de stad Groningen zijn. De gemeente laat dit onderzoek uit voorzorg uitvoeren. Er is geen reden om aan te nemen dat de scholen op dit moment niet voldoende veilig zijn. Schoolbesturen, personeel en ouders zijn inmiddels over het op handen zijnde onderzoek geïnformeerd. Het onderzoek wordt gefinancierd door de NAM. De verwachting is dat vlak na de zomer de resultaten beschikbaar zijn. We zullen u uiteraard informeren over de uitkomsten en, indien nodig, vervolgstappen.

'Bevingen als kans'

Ons college ziet kansen binnen dit dossier, met name op het gebied van duurzaamheid en energietransitie. Wij zien mogelijkheden om de aardbevingsproblematiek aan te wenden als steun in de rug bij onze ambities binnen het nieuwe energieprogramma, waarover wij u onlangs hebben geïnformeerd. Hierin zien wij tevens mogelijkheden om invulling te geven aan de door u aangenomen moties over gastransitie en de motie 'Meer gas terug'. Centraal staat voor ons de koppeling tussen energievraagstukken en economische ontwikkeling van stad en regio. We zien daarbij een rol weggelegd voor de op te richten Overheidsdienst Groningen, in nauwe samenwerking met andere partijen. Het gaat dan om de mogelijke uitrol in de regio van bijvoorbeeld Smart Energy City, De Groene Loper en een programma als Groningen woont slim. Dit zien wij als een van de manieren om het aardbevingsdossier voor de stad en de regio om te buigen naar een kans voor de toekomst.

Het Forum

Op 9 februari jl. is de conceptversie van de NPR gepresenteerd. Dat was voor ons college, in samenspraak met de directie van BAM, het moment om de bouw van het Groninger Forum met vier maanden te pauzeren. Dit nadat de minister toegezegd had dat de onkosten voor deze vier maanden stilstand door het Rijk/NAM vergoed worden.

De afgelopen periode zijn gemeente en BAM met vereende krachten aan de slag gegaan met de opgave om binnen de gestelde termijn een technische oplossing te vinden voor de aardbevingsbestendigheid van het Forum en een financiële balans op te maken van het project om straks de kosten van vertraging meerwerk en schades te kunnen vast stellen. Om dit te realiseren laten we ons bijstaan door een aantal experts in diverse disciplines te weten: juridische expertise (Kennedy Van der Laan en TRIP), constructie expertise (prof. Jan Vamberský), financiële expertise (KPMG), en proces en hercontractering BAM (5.1.2e).

We verwachten in juni 2015 op basis van verder onderzoek en de nieuwste inzichten een afgewogen keuze te kunnen maken of, en zo ja welke, maatregelen nodig zijn voor het aardbevingsbestendig maken van het Groninger Forum.

Provincieonderzoek

De provincie Groningen heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de gevolgen van de voorlopige Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR) voor aardbevingsbestendig bouwen. Dit geeft een completer beeld van de aard en omvang van de versterkingsopgave van bestaande woningen. De NPR-stuurgroep die eerder in opdracht van de minister van Economische Zaken een impactstudie deed, beperkte zich tot grondgebonden woningen. Hoogbouw (flats en appartementen) was niet meegenomen. Resultaten van dit onderzoek zijn op te vatten als aanvulling op deze eerder gepresenteerde NPR impactstudie en zijn daarmee in lijn. Wij hebben u in een brief, d.d. 20 april, geïnformeerd over de uitkomsten. Naar aanleiding van dit provincie-onderzoek is binnen een aantal gemeenten, waaronder Groningen, besloten tot een gezamenlijke aanpak voor nader onderzoek naar hoogbouw. Dit gebeurt in nauw overleg met de Overheidsdienst Groningen in oprichting. Zodra hierover meer bekend is, zullen wij u nader informeren.

Hoogachtend,